

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

79/75

Vordingborg Realskole.

Statens pædagogiske Studiesamling
København V.

7
Efterretninger

om

Vordingborg Realskole

for

Skoleaaret 1874—75.

Ved

J. C. M. Ørum,

Cand. theol., Skolens Bestyrer.

Vordingborg.

Trykt i I. O. Willerups Bogtrykkeri.

1875.

I de senere Aar er Skolen begyndt at blive besøgt af Børn af Landbostanden. Af saadanne have allerede tre fuldendt deres Skolegang; for Øjeblikket gaar der 2 fra Kastrup, 3 fra Ornebjerg, 1 fra Ørsløv, 1 fra Bakkebølle, 1 fra Vintersbølle, 2 fra Landsognet, og jeg véd, at der i næste Skoleaar vil komme adskillige til. At Antallet ikke er større, har dels sin Grund i Byens mindre gunstige Beliggenhed, idet den er omgivet af Herregaarde istedenfor af Landsbyer, saa at der f. Ex. til Ørsløv og Bakkebølle er en Afstand af $\frac{3}{4}$ Mil, og det er jo unægtelig en lang Vej for Børn at gaa frem og tilbage hver Dag, hvorfor man ogsaa meget urigtigt opsætter saalænge som muligt at sætte Børnene i vor Skole. Men det har ogsaa sin Grund i en Fordom eller et Fejlsyn fra de gode Venners Side derude paa Landet. De mene nemlig, at den Undervisning, Skolen giver, ikke ret egner sig for Landsbybørn, at den skal 'gjøre deres Børn uskikkede til eller give dem Ulyst til hvad man kalder deres Dont. Det er virkelig en fejl Anskuelse. Har nemlig Barnet en afgjort Lyst til Land-

væsenet og selvfølgelig til det Arbejde, det medfører, saa kan Skolen ikke berøve ham den og tænker naturligvis heller ikke paa at gjøre det; Tilbøjeligheder og Anlæg lade sig ikke saaledes kue. Derimod gjør Skolen, at han, forudsat, at han benytter sin Skoletid vel, med Tænksohmhed og selvstændigt Omdømme kan tage fat paa Arbejdet i Hjemmet og at han senere, naar Trangen dertil vaagner, og det vil den sikkert, vil være vel forberedt til med godt Udbytte at uddanne sig for sin Stilling paa en Landboskole. Og føler Barnet sig ikke kaldet til at blive Landmand, har han maaske ikke de legemlige Kræfter, der dertil udfordres, saa er det jo gavnligt for ham at besøge en Skole, som kan bane ham Vej til at indtræde i en anden Livsstilling, for det staaer jo dog ingensteds skrevet, at de, der ere fødte paa Landet, alle skulle være Agerdyrkere, ja jeg kunde fristes til at spørge: hvor skulle Gaardene komme fra til alle disse mange Mennesker? skulle maaske Gaardene deles og atter deles? Saaledes seer jeg ikke rettere, end at baade i det ene og det andet Tilfælde har Landbostandens Børn Fordel og Gavn af at besøge vor Skole; deres Øje bliver opladt i forskellige Retninger og flere Udveje ville staa dem aabne end ved at gaa i Landsbyskolen.

Ja, det er nu godt nok, hører jeg en af mine Venner derude sige, vi holde ogsaa nok af din Skole, men hvad skulle vore Børn med disse fremmede Sprog, dette Tysk, Fransk og Engelsk? Dertil svarer jeg: Gaardmændene — og det er navnlig til dem jeg henvender disse Ord — er Hovedbestanddelen af Danmarks Middelstand og bør derfor tilstræbe Opnaelsen af den samme

Dannelse som Middelstanden i Byerne, for at være dens Jævnbyrdige. Og dette Fællesskab i Dannelse vil knytte Land og By nærmere til hinanden, hvad vi dog Alle ønske, maa ske. Naturligvis indrømmer jeg, at Landbo-standen ikke har den umiddelbare eller haandgribelige Nytte af Sprogene som Kjøbmanden eller Haandværkeren, der for sin Uddannelse søger ud til fremmede Lande. Men vi have Alle godt af at træde i Forbindelse med de store Kulturfolk, Tyske, Englændere og Franskmænd — det udvider Blikket —, og det sker jo dog kun ved Tilegnelsen af deres Sprog. Vistnok ville vi være Danske, rigtig gode Danske, som elske vort Fødeland fremfor Alt; men vi ville ikke være kinesiske Danske eller danske Kinesere, som Nogle ville gjøre os til, o: et Folk, som forguder sig selv og ringeagter alt Fremmed. Det er hverken sundt eller godt eller gavnligt; det nærer kun Egenkjærligheden og hæmmer al Fremgang. Men dertil kommer, at det er en af Skolens Hovedopgaver at vække og skærpe Aandsevnerne, og dertil er Sprogundervisningen et vigtigt Middel, uden hvilket der vilde komme noget meget ensidigt frem. Lad derfor kun Eders Børn have den Fordel og Fornøjelse at lære fremmede Folks Tungemaal, selv om de ikke skulde faa nogen ligefrem Brug for dem, hvad dog Ingen kan vide.

Jeg betragter Realskolen, hvormed jeg hverken tænker paa denne eller hin Realskole, men Realskolen i Almindelighed som Nutidens Middelstands-Skole. Jeg tror, at den giver den Unge, der skal træde ind i en praktisk Livsstilling, et saadant Omfang af Kundskaber, at han kan kaldes et oplyst Menneske, og et saa solidt Grundlag, at han derpaa kan bygge videre, om han behøver

eller føler Lyst til at gaa videre, og endelig saa stor Aandsvækkelse, at han ikke vil blive staaende ved det engang Overleverede, men følge med Tidens Fremskridt og selv blive en Fremskridtets Mand. Det vilde derfor være beklageligt, om Folkehøjskolen eller dens Talsmænd skulde — hvad der synes Tegn til — betragte Realskolen med mindre gunstige Øjne, muligvis endogsaa som en Kollega, der bør modarbejdes; det vilde ganske vist ikke gavne Oplysningssagen i Danmark. Thi der kan da ikke være nogen Tvivl om, at en regelmæssig Skolegang paa 7 à 8 Aar i Realskolen, imellem Børn, hvis Forældre tilhøre forskellige Livsstillinger, maa blive mere frugbringende og afsætte en fyldigere og højere Dannelse end et Ophold et halvt eller helt Aar paa Folkehøjskolen. I mine Tanker er denne sidste Skole kun en midlertidig Institution, indtil der opdrages en ny, mere oplyst Slægt. Derfor, dersom det er rigtigt at støtte Folkehøjskolen, hvorved Hensynet til Nutiden varetages, saa maa det ogsaa være Opgaven, en ligesaa vigtig Opgave, at fremelske og fremhjælpe Skoler, der kunne føre Børnene videre, end den nuværende Almueskole gjør, thi ellers komme vi jo til at staa ganske stille. Jeg har en Frygt for, at Folkehøjskolens Forkæmpere i deres Forkjærlighed for denne glemme dette sidste og betragte det, der kun er noget forbigaaende, som Endemaalet. Det forekommer mig, at det maatte være det rette, om Landbostanden sendte deres ældre Børn til Folkehøjskolen og de yngre til Realskolen, begribeligvis under Forudsætning af, at de have Evne dertil. Dermed er der skiftet og delt lige mellem begge

Parter, mellem de ældre og yngre Børn, mellem Folkehøjskolen og Realskolen.

For at undgaa Misforstaaelse, skal jeg endnu, før jeg slutter disse faa Bemærkninger, kun tilføje, at naar jeg kalder Realskolen Middelstandsskolen, saa mener jeg ikke dermed en Skole for Børn af Forældre i visse Stillinger med saa og saa gode Formuesomstændigheder, altsaa en Slags aristokratisk Skole; men jeg mener dermed en Skole, som gjør et Barn skikket til at træde ind i en mere selvstændig Stilling i Samfundet. Det er naturligvis Synd, at Penge skulle forhindre et vel begavet og lærelystent Barn i at nyde Andel i en højere Undervisning, og derfor bør der til enhver Realskole være Fripladser og, hvad der er næsten ligesaa nødvendigt, et Fond til Anskaffelse af de fornødne Lærebøger. Og i begge disse Henseender véd jeg med mig selv ikke at have været uvirksom, saa at der ved Skolen for Øjeblikket er mindst 10 Fripladser foruden et Boglegat. Det sidstes Forøgelse anbefaler jeg fremdeles til Skolens Velynderes Opmærksomhed.

Fra og til Ministeriet.

Under 29de April d. A. udgik følgende Cirkulære til Bestyrere af lærde Skoler og højere Realskoler:

„Da Embedet som Undervisningsinspektør ved de lærde Skoler er blevet inddraget ved Konferensraad Madvigs Entledigelse, har Ministeriet bestemt sig til fremtidig at lade det ham overdragne Hverv med Hensyn til Inspektionen og Examenskontrol af

de lærde Skoler og efter de ved Undervisningsplanen af 1871 forandrede Forhold, desuden af de højere Realskoler overgaa til en kombineret Inspektion, bestaaende af 3 Medlemmer, der med Fagkyndighed forene tilstrækkeligt Kjendskab til Skoleforholdene og Undervisningen i Skolerne, og som dertil udnævnes for 3 Aar ad Gangen.

Til Medlemmer af Inspektionen ere Dags Dato udnævnte Professorerne Dr. phil. A. Steen, Dr. phil. L. Ussing og Dr. phil. E. Holm, Førstnævnte tillige til at fungere som Formand.

Hvilket Ministeriet ikke skulde undlade at meddele Dem til fornøden Underretning med Tilføjende, at De i betimelig Tid herfra vil modtage Underretning om Tiden for Afholdelsen af de skriftlige Prøver, ligesom de skriftlige Opgaver paa sædvanlig Maade herfra ville blive Dem tilstillede.

Hvad angaar Ordningen af den mundtlige Prøve og Dagene for dennes Afholdelse, vil De fra Inspektionen i betimelig Tid modtage et trykt Skema, som tillige vil gjøre Dem det muligt til enhver Tid at vide, hvor de i paakommende Tilfælde vil kunne sætte Dem i Forbindelse med det Medlem af Inspektionen, der som Formand for den enkelte Gruppe af Skoler, leder Ordningen af Tilsynet.

Det bemærkes endvidere, at vedkommende Inspektionsmedlem, førend Skemaet endelig vedtages, vil direkte sætte sig i Forbindelse med Dem for at tage ethvert Hensyn til den enkelte Skole, som ikke er uforeneligt med Hensynet til Forholdets Ordning i Almindelighed.“

Den 12te Maj indløb følgende Skrivelse fra Ministeriet:

„Da det kongelige Akademi for de skønne Kunster har ønsket at gjøre sig nærmere bekendt med Tegneundervisningen i Landets Skoler for ved de kunstneriske Kræfter, det er i Besiddelse af, at bidrage til, at en sund og rigtig Opfattelse af den elementære Tegneundervisnings Methode og Formaal kan gjøre sig gjældende ved Skolerne, skal man herved tjenstligst anmode Dem om at tilstille Ministeriet en Beretning om, hvorledes og efter hvilke Principer Tegneundervisningen ledes i den af Dem bestyrede Skole.“

Herpaa svarede jeg under 23de Maj saaledes:

„I Anledning af det høje Ministeriums Skrivelse til mig af 14de ds. skal jeg tillade mig at hidsætte Følgende:

„Til Tegneundervisning anvendes to Timer ugentlig i hver af Skolens sex Klasser, hvoraf den nederste er en toaarig.

Ved Frihaandstegningen benyttes Prof. Helsteds fem Tegnehefter. Det Maal, som tilsigtes, er at bibringe Eleverne større og større Sikkerhed i paa fri Haand at tegne de rette og krumme Linier, hvoraft Figurerne ere begrænsede, uden anden Hjælp end de Hjælpelinier, som selve Figuren antyder som hensigtsmæssige. Kun undtagelsesvis naaes der hen til skyggede Fortegninger eller Tegning af virkelige Gjenstande (f. Ex. en Ørnklo, Konkylie o. s. v.) I Skolens tre øverste Klasser anvendes den ene Tegnetime til geometrisk Tegning, hvortil benyttes Hetschs og Ursins „Begyndelsesgrunde af den geometriske Tegnelse“. Foruden at være en Støtte for den egentlig matematiske Undervisning tilsigter Skolen ved den geometriske Tegning den Klarhed og Skarphed i Udførelsen, som er nødvendig for at tilfredsstille de Fordringer, den geometriske Opgave stiller.“

Skolens Virksomhed i 1874—75.

Forberedelsesklassen. I Dansk har øverste Afdeling læst hele Holbechs og Matzetis ABC. og Læsebog og lært en Del af Versene udenad; nederste Afdeling til S. 45. — Af Balslevs Bibelhistorie er lært fra Josva til Hjemkomsten fra Babylon. — I Historie efter Erslevs Lærebog i Fædrelandshistorien til Valdemar den Store. — I Geografi er givet en Oversigt over Jordkloden, og Danmark nærmere beskrevet. — I Regning befinde Eleverne sig paa forskjelligt Standpunkt:

fra Multiplikation i ubenævnte Tal til Multiplikation i benævnte Tal. — I Skrivning er det engelske Alfabet indøvet.

Første Klasse. I Dansk Matzens Læsebog 2den D. til S. 140. Lærte udenad: Pudelen, Hunden og Pindsvinet, Hundehvalpen, Konen og Hesten, Hunden ved Stranden, Bundtroes Død, Kokosnødden, Bjørnen som Rytter, Godgjørenhed. 70 Stile, dels efter Diktat, dels efter Bog. — I Tysk har A. læst Rungs Læsebog for de lavere Klasser S. 19—43, B. Simonsens og Kapers S. 1—12. — I Religion Balslevs Bibelhistorie fra Christi Opstandelse og ud og forfra til Rigets Deling; de tre Troesartikler efter Luthers lille Katekismus; nogle Psalmer. — I Historie har A. efter Kofod læst til Cyrus samt efter Erslev fra Frederik den Fjerde og ud; A. og B.: Forfra til Svend Estridsen. — I Geografi efter Erslev Nr. 4, fra Frankrig—Asien. — I Naturhistorie efter Lütken, Pattedyr og Fugle med en Del Forbigaaelser. — I Regning de fire Species med benævnte Tal og Reguladetri. — Tegning: Helsteds Tegneskole 1ste og 2det H. — Skrivning: Sammenkrift efter det engelske Alfabet og begyndt paa det gothiske.

Anden Klasse. I Dansk Matzens 2den Del, Nordiske Gudesagn—Bogen ud (undtagen Anekdoter), 3die Del til Braavallaslaget; lært udenad: Den firbenede Proletar, Smeden paa Helgoland, Kong Frode og Gubben; c. 70 Stile, dels efter Diktat, dels Gjenfortællinger. — I Tysk Rungs Læsebog, S. 43—65; Jürs og Rungs Materialier St. 1—6; 22—28; Simonsens Formlære: Dekli-

nation, Præpositioner, Hovedregler om Kjønnet. — I Fransk efter Ahns 1ste D., forfra—§ 99; de danske Stykker hovedsagelig benyttede som Stileopgaver; c. 36 Stile. — I Religion de ti Bud efter Balslevs Katekismus og fra Christi Opstandelse og ud samt forfra til Rigets Deling efter Sammes Bibelhistorie. — I Historie efter Kofod: Cyrus—August, efter Erslev: Christian den Fjerde—ud. — I Geografi, Frankrig—Afrika efter Erslev Nr. 4. — I Naturhistorie, Lütken: Krybdyr, Padder, Fiske—Insekter med ufuldstændig Forvandling. — Regning: Brøk, Reguladetri med Brøk. — Tegning: Helsteds Tegneskole 2det og 3die H.

Tredie Klasse. Dansk: Matzens Læsebog 3die D. til Oplæsning og Analyse; lært udenad: Zinklars Vise, den danske Soldat, Kong Frode og Gubben, Holger Danskes Mærke, Fædrelandet, Slaget paa Rheden; 65 Stile, dels efter Diktat, dels Gjenfortælling. — Tysk: Rung, S. 65—117; Jürs og Rungs Materialier, § 35—42; Simonsens Formlære: Deklination og Konjugation; 10 Stile. — Fransk: Ahn, 2den Afd., S. 93—ud; Contes Francais par I. Pio, S. 1—19; Ingerslevs Grammatik, Pronominerne, Hjælpeverberne og de 3 regelmæssige Konjug.; 36 Stile. — Engelsk: Listovs Ledetraad, 1ste Afd.; 27 Stile. — Religion: Balslevs Katekismus til anden Troesartikel; nogle Psalmer. — Historie: Kofods Lærebog, Marius og Sulla—Ludvig den Fjortende. — Geografi: Efter Erslevs Nr. 4: Asien, Afrika, Amerika, Australien. — Naturhistorie: Leddyr og Bløddyr efter Lütken. — Regning: Brøk og Reguladetri med Brøk. — Tegning efter Helsteds Tegnehefter.

Fjerde Klasse. Dansk: Flors Haandbog til Oplæsning og Analyse; lært udenad: Maalet, Henrik og Else, til Thorvaldsen, den hemmelighedsfulde Port, Studentervise; 45 Stile, dels efter Diktat, dels efter Opgaver, eller Oversættelser. — Tysk: Hjorts Læsebog, S. 59—100; Jürs og Rung, St. 51—56, 60—68, 70—74, 81; 33 Stile. — Fransk: Børring, S. 26—74; Ingerslevs Grammatik, Flertals- og Hunkjønndannelser, Pronominer og uregelmæssige Verber af 1ste og 2den Konjug.; c. 10 Stile. — Engelsk: Listovs Ledetraad 2den Afd., St. 110—ud; the children of the new forest, S. 139—181; 20 Stile. — Religion: Stokholms Bibelhistorie, det ny Testamente; Balslevs Katekismus, de ti Bud, Bønnen og Sakramenterne. — Historie: Blochs Lærebog for Realskoler: den gamle Historie. — Geografi: Danmark—Kejserdømmet Tyskland efter Erslev Nr. 2. — Naturhistorie: Hvirveldyrene efter Lütken; Strøms Botanik til de helkronede Tokimbladede. — Naturlære: Deichmann-Branths Lærebog, forfra til Afsnittet om Lyden. — Arithmetik: Steens elementære til Anhang. — Geometri: Mundt til § 175, med Forbigaaelser. — Regning: Reguladetri og Anvendelse deraf i Opgaver, Decimaler. — Tegning: Frihaands- efter Helsted og geometrisk.

Femte Klasse. Flors Læsebog til Oplæsning og Analyse; udvalgte Prøver af det 19de Aarhundredes Digte ere forelæste; Afd. A. har skrevet 25 Stile, B. 34. — Tysk: Hjort, S. 113—122, 195—235, 291—302; 324—329; 1ste Akt af Vilhelm Tell og, kursorisk, nogle Digte efter Kellers Mustersammlung deutscher Ge-

dichte; Oversættelse fra Dansk til Tysk efter Lorenzens Stiløvelser og Müllers Opgaver til tyske Stile; Simonsens Syntax; 40 Stile. Afd. B. har læst: Hjort, S. 59—87, 195—235, 291—302, 324—329, 121—127; Jürs og Rung, S. 81—ud; Simonsens Formlære; 30 Stile. — Fransk: Borrings Læsebog for Melleml., S. 74—168; A. de Mussets Carmoisine; Ingerslevs Grammatik. — Engelsk: The children, S. 139—273; Listovs eng. Læsetykker, 1ste D.; 17 Stile. Afd. B. har læst af the children S. 139—235; Listovs Ledetraad Nr. 2, S. 52—ud; 30 Stile. — Religion: Balslevs Katekismus og efter Stokholms Bibelhistorie det ny Testamente. — Historie: A. hele Blochs Lærebog, B. Middelalderen. — Geografi: Hele Erslevs Nr. 2. — Naturhistorie: Lützens og Strøms Lærebøger repeterede. — Naturlære: Deichmann-Branth og Johnstrups de kemiske Grundstoffer. — Arithmetik: Steens Arithmetik og elementære Algebra; Afd. B. Proportioner, Decimalbrøk, Potens og Begynd. af Rod til § 24. — Geometri: Mundts Lærebog; B. § 175—303. — Regning: Blandede Opgaver, hver Uge skriftlige i Hjemmet. — Tegning: Frihaands-, navnlig efter Helstedes Hefter, og geometrisk.

Forskjellige Meddelelser.

Fagene have været fordelte saaledes:

	V Kl. A	V Kl. B	IV Kl.	III Kl.	II Kl.	I Kl. A	I Kl. B	Fbkl.
Dansk . . .	1	2	1	3	4	5	" 7	1 9
Tysk . . .	3	"	3	3	3	3	3 "	2 "
Fransk . . .	"	3	"	2	3	3	"	"
Engelsk . .	3	"	3	3	3	"	"	"
Religion . .	"	1	"	2	3	3	3	2
Historie . .	3	"	3	3	3	1	2	2
Geografi . .	"	2	"	2	2	2	2	2
Naturhistorie	"	2	"	2	2	2	2	"
Naturlære . .	"	3	"	3	"	"	"	"
Mathematik	4	"	4	4	"	"	"	"
Regning . .	2	"	2	2	4	4	4	5
Skrivning . .	"	1	"	1	3	4	4	5
Tegning . .	"	2	"	2	2	2	2	"
Sang	"	2	"	2	2	2	2	"
Gymnastik . .	"	2	"	2	2	2	2	2
	36	36	36	36	35	34	33	27

Bestyreren har læst Dansk og Tysk i 4de og 5te Kl., Engelsk i 3die—5te Kl., Religion i 4de; — 31 Timer.

Hr. Kand. Winding: Historie i 1ste—5te Kl., Geografi i 3die—5te Kl., Tysk i 1ste og 2den; — 32 Timer.

Hr. Kand. M. Petersen: Fransk i 2den—5te Kl., Dansk i 2den, Skrivning og Sang i alle klasser; — 32 Timer.

Hr. Kand. theol. Møller: Matematik i 4de og 5te Kl., Regning i 3die—5te Kl., Religion i 3die, Dansk i 1ste Kl.; — 33 Timer.

Hr. Kand. Buch: Naturhistorie i 1ste—5te Kl., Naturlære og Tegning i 4de og 5te Kl., Dansk og Tysk i 3die Kl., Regning i 1ste og 2den; — 35 Timer.

Hr. Seminarist A. Petersen: Religion og Geografi i 1ste og 2den Kl., Tegning i 1ste—3die Kl. og alle Fagene (undtagen Skrivning) i Forberedelsesklassen; — 36 Timer.

Hr. Arrestforvarer Tapdrup: Gymnastik i alle Klasser; — 6 Timer.

I Slutningen af September f. A. blev Hr. Adjunkt Johansen, der havde været Lærer her ved Skolen siden August 1863, kaldet til Præst for Sandager og Guldbjerg Menigheder i Fyen. Ved sin sjældne Begavelse havde han erhvervet sig megen Anseelse her i Byen, ligesom han ogsaa ved sin Venlighed og Interesse for Skolefaget havde draget de Unges Hjerter til sig, paa hvilke han øvede en meget vækkende Indflydelse. Da han allerede i Oktober traadte fra, var Skolen henvist til at supplere sig med Timelærere, indtil endelig

efter Juleferien hans Eftermand, Hr. cand. philos. Buch, kunde træde til.

Skolen tæller for Øjeblikket 93 Elever, nemlig:

8	i	5te	Klasse,
10	i	4de	—
15	i	3die	—
23	i	2den	—
24	i	1ste	—
13	i	Fbkl.	

Der er i Aarets Løb indmeldt 18 og udmeldt 23, hvoraf 8 efter Afgangsprøve, 11 formedelst Konfirmation, 3 formedelst Fraflyttelse, 1 paa Grund af langvarig Sygdom; 1 gik over i Herlufsholms Skole.

Af Skolens Elever har en, nemlig Axel Rentzmann, af 5te Kl., oppebaaret det **Treschowske Legat** paa 50 Rd.

Fri Skolegang have nydt: Johan Veber og Edvard Thomsen (nu udtraadt) af 5te, Johannes Krieger af 3die, Henry Thomsen og Monefeldt af 2den Klasse.

For **halv Betaling** gaa: Lauritz Rasmussen af 3die, Johannes Jensen af 2den, Hans Peter Hansen og Karl Jensen af 1ste Kl.

De 100 Rigsdaler, der ere skjænkede Skolen af **Vallo Stifts Midler** til Skolehjælp for trængende Elever, ere i Portioner paa 25 Rd., efter et nylig afholdt Lærermøde, givne til: S. M. Christophersen og A. H. Kehlet af 3die, H. P. Hansen af 2den og F. J. Salomon af 1ste Kl.

(At Fripladser og Skolehjælp tabes, naar der ikke udvises Flid og øvrigt godt Forhold, er noget, der synes at følge af sig selv. Hvad Skolen har at raade over bortgives derfor ogsaa kun 1 Aar ad Gangen. Om Byraadet end ikke følger det samme Princip, saa viser nedenstaaende Skrivelse fra Hr. Borgmesteren, at de Fripladser, Byen har skjænket til Skolen, ikke ere et ufortabeligt Gode. Skrivelsen lyder saaledes: „Jeg skal paa Byraadets Vegne rette den Anmodning til Hr. Overlæreren, om fremtidig at give Byraadet en Meddelelse om der efter Deres Formodning paa Grund af vedkommende Discipels Flid, sædelige Forhold eller af andre Hensyn maatte være Anledning til at bevirke, at en meddelt Friplads atter tages tilbage.“)

Renterne af **Skolens Jubilæumslegat** til Anskaffelse af Bøger tilstodes Lauritz Jensen af 4de og H. P. Hansen af 1ste Kl. Legatet udgjør c. 330 Rd.

Halvaarsproven afholdtes i første Uge af Februar; med 5te A anstilledes en Prøve i Begyndelsen af April, hvorefter man vedtog at indstille Klassens fem Elever til Afgangsprøve. Disse fem Elever ere: 1) Jens

Christian Schwensen, født den 4de Juni 1859, indsat i Skolen 1ste Januar 1873; 2) Otto Lakjer, født den 15de Juli 1860, indsat 1ste Novbr. 1873; 3) Theodor Christian Linde, født den 7de Maj 1858, indsat i August 1869; 4) Johan Peter Veber, født den 29de Juli 1860, indsat i Septbr. 1866; 5) Axel Ditlev Rentzmann, født den 2den Oktober 1859, indsat i August 1869.

Afgangsprøven af højere Grad afholdtes i 1874: den skriftlige den 15de og 16de Juni, den mundtlige den 10de, 11te og 13de Juli. Paa Ministeriets Vegne mødte Hr. Dr. phil. V. Thomsen og censurerede i Historie, Fransk og Tysk. Udenfor Lærerpersonalet deltog i Bedømmelsen Hr. Pastor Lakjer i Geografi, Hr. Distriktslæge Gundel i Engelsk, Hr. Stationsforvalter, Løjtnant Harttung i Matematik og Naturlære, Hr. cand. medic. Lange i Naturhistorie.

Opgaverne ved den skriftlige Prøve vare:

Udarbejdelse i Modersmaalet: Brasilien (Land, Frembringelser, Folk).

I Tysk: Postindretningen medfører saa mange Behageligheder og er saa nyttig i Forretninger og i Handel, at det synes os vanskeligt at begribe, hvorledes man nogensinde har kunnet undvære den. Og dog er den ikke mange Aarhundreder gammel. I det tyske Rige blev Postvæsenet ordnet i det sextende Aarhundrede af Roger af Thurn og Taxis, en Mand af fornem italiensk Slægt, og Forvaltningen af Posterne i Tyskland blev

overdraget hans Familie som et arveligt Embede og et Rigslehn. Familien opnaaede efterhaanden store Rigdomme og, efterat have kjøbt mange Godser, Fyrsteværdigheden, som den endnu besidder, medens Postvæsenet er gaaet over til de enkelte Stater. Dog have disse betalt Familien Thurn-Taxis en Erstatning for den Indtægt, som den havde af Postforvaltningen. Familien blomstrer, rig og høj anset, i Bayern og Østerrig. I Danmark blev Postvæsenets Indretning begyndt under Christian den Fjerdes Regjering og fortsattes under de to følgende Konger.

I Arithmetik: En Mand bruger 1 Pd. Røgtobak i 5 Dage. Han benytter en Blanding af 4 Pd. til 4 Mark og 3 Pd. til 3 Mark Pundet. Hvormeget koster hans Tobaksforbrug om Aaret?

Uden Logarithmer beregnes den nøjagtige Værdi af:

$$\frac{\sqrt[4]{27} \cdot \sqrt[4]{125} \cdot \sqrt[12]{7 + \frac{1}{5}} \cdot \sqrt[3]{6}}{\sqrt[3]{3 + \frac{3}{5}} \cdot \sqrt[6]{18}}$$

At søge Værdierne af x og y i Ligningerne:

$$ax + y = 2a.$$

$$(ax)y = 4a,$$

saavel i Almindelighed som i det specielle Tilfælde, hvor $a = \frac{1}{2}$.

I Geometri:

1. Siden i en regelmæssig Tolvkant er given i Længde; Tolvkanten konstrueres.

2. En Sekant og en Tangent til samme Cirkel skjære hinanden. Hvilke Sætninger gjælder der; a) om

Vinkelen imellem dem, b) om Stykkerne af Linierne, og hvorledes bevises de?

En Linie AB af given Længde a berøres i sit ene Endepunkt B af en Cirkel. Igjennem det andet Endepunkt A er der trukket en ret Linie AM, som halverer Cirklen. Radien til Berøringspunktet deler Halvcirklen i to Stykker, det ene dobbelt saa stort som det andet. Hvor stor er da Vinklen mellem AM og AB? Hvor stor er Cirkelns Radius og hvor stort det Stykke af AM, som ligger udenfor Cirklen?

Udfaldet af Prøven var følgende:

	Udarbejdelse i Modersmaalet.	Tysk, skriftlig og mundtlig.	Fransk.	Engelsk.	Geografi.	Historie.	Naturhistorie.	Naturlære.	Arithmetik, skriftlig og mundtlig.	Geometri, skriftlig og mundtlig.	Points.
T. A. M. E. Elmquist.	mg. +	mg.	mg. +	ug. ÷	ug. ÷	ug. ÷	mg. +	ug. ÷	mg. ÷	mg. ÷	80
H. Grønvold.	g. +	g. ÷	g.	mg. ÷	mg.	tg. +	ug. ÷	mg. +	g.	g. ÷	60
H. P. J. Johansen.	mg. ÷	mg. ÷	mg. ÷	mg. +	mg. ÷	mg.	mg.	ug. ÷	g.	tg.	67 ² / ₃
H. P. Johansen.	g.	g. ÷	mg. ÷	mg.	mg.	mg. ÷	mg. ÷	mg. ÷	g.	g. ÷	63 ² / ₃
M. H. V. Lund.	mg. ÷	ug. ÷	ug. ÷	ug. ÷	mg.	mg. ÷	g.	tg. +	g. ÷	tg. ÷	59 ² / ₃
L. O. A. H. Petersen.	g.	g. ÷	g. ÷	g. +	g.	g. ÷	tg.	g. ÷	g. ÷	tg.	41 ² / ₃
L. P. Pontoppidan.	mg.	tg.	g. +	g. +	g.	mg.	g. ÷	g. +	tg. +	tg. +	51
J. P. C. Thomsen.	g. +	tg. +	g. +	mg.	g. +	g. +	mg. ÷	g.	g. ÷	mdl.	47

Følgende Bøger ville blive benyttede i næste Skoleaar.

Forberedelsesklassen. Holbechs og Matzens ABC. og Læsebog; Hansens Regnebog; Erslevs Danmarkshistorie; Balslevs Bibelhistorie.

Første Klasse. Matzens danske Læsebog (nyeste Udg.); Simonsens og Kapers tyske Læsebog for Begyndere; Erslevs Danmarkshistorie; Erslevs Geografi Nr. 4; Lützens Begyndelsesgrunde af Dyreriget's Naturhistorie Nr. 2; Balslevs Bibelhistorie; Luthers lille Katekismus.

Anden Klasse. Matzens danske Læsebog; Rungs tyske Læsebog; Jürs og Rungs Materialier; Simonsens Formlære; Ahns franske Læsebog, 1ste K.; Erslevs Danmarkshistorie; Kofods Udtog af Verdenshistorien; Erslevs Geografi Nr. 4; Balslevs Bibelhistorie og Katekismus; Lützens Begyndelsesgrunde; Bokkenheusers Regnebog for Mellemklasser.

Tredie Klasse. Assens mindre Bibelhistorie; Ingerslevs franske Grammatik, Pios contes Francais; Listovs Ledetraad, 1ste Afdel. (nyeste Udg.) Ellers som anden Klasse.

Fjerde Klasse. Flors danske Haandbog; Hjorts tyske Læsebog; Jürs og Rungs Materialier; Simonsens Formlære; Pios contes Francais; Borrings franske Læsebog for Mellemklasser; Ingerslevs Grammatik; Listovs Ledetraad Nr. 2 (nyeste Udg.); the children of the new forest; Blochs Historie for Realskoler; Erslevs Geografi Nr. 2; Balslevs Katekismus; Assens Bibelhistorie; Lützens Begyndelsesgrunde; Strøms Botanik; Deichmann-Branths Naturlære; Steens elementære Arithmetik; Mundts Geometri.

Femte Klasse. Flors Haandbog; Hjorts tyske Læsebog; Simonsens Formlære og Syntax; Jürs Materialier og Lorenzens Stiløvelser; Borrings franske Læse-

bog; Ingerslevs Grammatik; the children; Balslevs Katekismus; Daugaards Bibelhistorie; Blochs Verdenshistorie; Erslevs Geografi Nr. 2; Lützens Naturhistorie; Strøms Botanik; Deichmann-Branths Naturlære; Steens elementære Arithmetik og Algebra; Mundts Geometri; Lalandes Logarithmetabeller.

Lærebogen i Kemien vil senere blive opgivet. Det er en Selvfølge, at hver Elev maa være forsynet med et Atlas (helst Erslevs) samt i 4de og 5te Klasse med Lexica (saasom Bresemanns eller Grønbergs tyske, Borings franske og Rosings engelske).

Examensskema.

Den skriftlige Afgangsprøve.

Tirsdag den 15de Juni:

Kl. 8—12 Dansk Stil. | Kl. 4—8 Arithmetik.

Onsdag den 16de Juni:

Kl. 8—12 Tysk Stil. | Kl. 4—8 Geometri.

Den mundtlige Afgangsprøve.

Onsdag den 23de Juni:

Kl. 8 Tysk. | Kl. 1½ Geografi. | Kl. 6 Fransk.

Torsdag den 24de Juni:

Kl. 9 Engelsk. | Kl. 6 Naturhistorie.

Fredag den 25de Juni:

Kl. 8 Historie. | Kl. 2 Mathematik. | Kl. 6 Naturlære.

Den skriftlige Aarsprøve.

Onsdag den 23de Juni:

Kl. 8 Dansk Stil 1—5 Kl.

Torsdag den 24de Juni:

Kl. 9 Tysk Stil 4—5 Kl.

Fredag den 25de Juni:

Kl. 8 Regning 2—5 Kl.

Den mundtlige Aarsprøve.

Fredag den 9de Juli:

Kl. 8	Religion	4&5 Kl.	Ø.	Kl. 3	Naturlære	4&5 Kl.	B.
	Historie	3—	W.		Engelsk	3—	Ø.
	Dansk	2—	P.		Historie	2—	W.
Kl. 11	Historie	1—A	W.	Kl. 5	Arithmetik	4&5—	M.
	Dansk	Fbkl.	A.P.		Religion	1—B	A.P.

Lørdag den 10de Juli:

Kl. 8	Dansk	4&5 Kl.	Ø.	Kl. 3	Fransk	4&5 Kl.	P.
	Naturhist.	3—	B.		Religion	3—	M.
	Geografi	2—	A.P.		Tysk	1—B	W.
Kl. 11	Regning	1—A	B.	Kl. 5	Naturhist.	4&5—	D.
	Historie	1—B	W.		Tysk	2—	W.
	Regning	Fbkl.	A.P.		Religion	1—A	A.P.

Mandag den 12te Juli:

Kl. 8	Engelsk	4&5 Kl.	Ø.	Kl. 3	Geografi	4&5 Kl.	W.
	Geografi	3—	W.		Fransk	3—	P.
	Naturhist.	2—	B.		Regning	1—B	B.
Kl. 11	Geografi	1—	A.P.	Kl. 5	Geometri	4&5—	M.
	Dansk	3—	B.		Hist.&Geogr.Fbkl.		A.P.

Tirsdag den 13de Juli:

Kl. 8	Historie	4&5 Kl.	W.	Kl. 3	Tysk	1 Kl. A	W.
	Tysk	3—	B.		Religion	2—	A.P.
	Fransk	2—	P.		Dansk	1—	M.
Kl. 11	Tysk	4&5—	Ø.	Kl. 12	Gymnastikprøve.		
	Naturhist.	1—	B.				
	Religion	Fbkl.	A.P.				

Elevernes skriftlige Arbejder og Tegneböger ville findes fremlagte i Skolens Forsamlingslokale.

Udfaldet af Examen og Omflytningen meddeles Onsdag den 14de Juli efter Sangprøven Kl. 1. — Samme Dag Kl. 9 prøves nye Elever.

Til at overvære den mundtlige Del af Prøverne indbydes Forældrene og hvem der ellers maatte have Lyst til at gjøre sig bekendt med Undervisningen.

Mandag den 16de August begynder det ny Skoleaar.

1875.